

10 หลักการออกแบบชุมชนน่าอยู่ (10 Principles for Livable Communities)

โดย ศิวพงศ์ ทองเจือ : สถาปนิกผังเมือง (ภ-สม 162 สถาปัตยกรรมผังเมือง)

asiamuseums@hotmail.com/http://www.asiamuseums.co.th

เขียนเมื่อ 28/05/2555

<http://www.compassblueprint.org/node/47>

10 หลักการออกแบบชุมชนน่าอยู่ (10 Principles for Livable Communities) เกิดขึ้นจากกลุ่ม “สถาบันสถาปนิกอเมริกัน” (The American Institute of Architects) โดยมีแนวคิดที่ว่า สถาปนิกจะไม่ได้เป็นเพียงแค่ออกแบบเกี่ยวกับอาคารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องเกี่ยวข้องกับผู้คนและการทำให้ชุมชนน่าอยู่ กลุ่มการออกแบบโดยชุมชน AIA (AIA Communities by Design's) จึงมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือประชาชนและผู้นำชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพของชุมชนผ่านกระบวนการออกแบบและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกัน โดยเป็นศูนย์ข้อมูลเพื่อชุมชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการออกแบบเกี่ยวกับกระบวนการทางสถาปัตยกรรมที่สามารถส่งเสริมอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายในประเทศ โดยมีความต้องการสร้างแนวคิดของชุมชนน่าอยู่ (Community Livability) ให้เป็นเรื่องธรรมดา และทำให้เมืองเกิดการพัฒนาโดยเฉพาะการมีทางเดินเท้าที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ ซึ่งหลักการ 10 ข้อสำหรับการออกแบบชุมชนน่าอยู่ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

The AIA's **10** หลักการออกแบบชุมชนน่าอยู่

1 การออกแบบภายใต้สัดส่วนของมนุษย์

ควรมีความกระชับ มีทางเดินที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ โดยจัดให้มีการเชื่อมต่อระหว่างที่อยู่อาศัยการเดินทางไปยังร้านค้า , ร้านบริการ , แหล่งวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมถึงแหล่งงานที่มีความหลากหลายให้มีความสะดวกสบาย จะสามารถลดความแออัดของการจราจรภายในพื้นที่และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้คนในพื้นที่ละแวกนั้น

2 สิทธิในการเลือกหนทางเลี้ยงชีพ

ผู้คนมีความต้องการที่มีความหลากหลายในการเลือกที่อยู่อาศัย , แหล่งช้อปปิ้ง, พื้นที่นันทนาการ, ระบบขนส่งสาธารณะ, และแหล่งจ้างงาน การออกแบบสร้างสรรค์สังคมละแวกใกล้เคียงให้มีชีวิตชีวาและสามารถรองรับผู้อยู่อาศัยในแต่ละระดับของภายใต้ชีวิตของเขาเอง

3 การสนับสนุนและกระตุ้นการพัฒนาพื้นที่แบบผสมผสาน

การบูรณาการการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกัน และประเภทของอาคารที่แตกต่างกัน จะสามารถสร้างสีสันชุมชนคนเดินเท้าที่เหมาะสม และมีความหลากหลายยิ่งขึ้น

4 การปกป้องรักษาศูนย์กลางชุมชนเมือง

การคืนสภาพพื้นที่ศูนย์กลางชุมชนภายในเมือง จะสามารถสร้างประโยชน์จากการเชื่อมต่อของถนน ทางเดินและอาคาร โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มโครงสร้างพื้นฐานเข้าไปใหม่ ซึ่งจะช่วยลดการแผ่กระจายตัวของชุมชนเมือง (Urban Sprawl) และช่วยส่งเสริมความมั่นคงของชุมชนละแวกนั้น

5 การมีระบบคมนาคมขนส่งหลากหลายทางเลือก

การจัดให้มีบริการสาธารณะที่หลากหลาย เพื่อให้คนมีตัวเลือกในการเดินทางหรือขี่จักรยาน รวมถึงการใช้บริการขนส่งสาธารณะ นอกจากจะช่วยลดปริมาณรถยนต์และลดความแออัดของการจราจรแล้ว จะช่วยปกป้องสภาพแวดล้อมและกระตุ้นให้เกิดการใช้กิจกรรมทางกายมากขึ้น

6 การออกแบบสรรค์สร้างพื้นที่ว่างสาธารณะให้มีชีวิตชีวา

การมีพื้นที่สำหรับการต้อนรับถือเป็นความจำเป็นสำหรับประชาชน โดยจะต้องกำหนดสถานที่สาธารณะเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว มีพื้นที่สำหรับการเฉลิมฉลองและไว้อาลัย มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมือง มีสถานที่สำหรับการชื่นชมศิลปะของพื้นที่สาธารณะ รวมถึงการเป็นแหล่งรวมของกิจกรรมภายในพื้นที่

7 การออกแบบสรรค์สร้างโครงข่ายชุมชนให้มีอัตลักษณ์

"การรับรู้ต่อสถานที่" การออกแบบให้พื้นที่ภายในชุมชนและวงโคจรโลกเดียวกันมีเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมของการเดินและการสร้างความภาคภูมิใจของคนภายในชุมชน

8 การพิทักษ์รักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ที่สุดของการออกแบบ คือความสมดุลของธรรมชาติและการพัฒนา ระบบการรักษาธรรมชาติ โดยจะต้องส่งเสริมการปกป้องแหล่งน้ำจากมลพิษ และลดมลพิษทางอากาศ รวมถึงการปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นสมบัติของส่วนรวมเอาไว้

9 การออกแบบสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์

ความเป็นเลิศทางด้านกรออกแบบเป็นรากฐานของชุมชนที่ประสบความสำเร็จและมีสุขภาพดี

10 การสงวนรักษาภูมิสถาปัตยกรรม

ควรจัดให้มีพื้นที่เปิดโล่ง ฟาร์มและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการรักษาสิ่งแวดล้อม และการพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงภูมิวัฒนธรรมของชุมชน

AIA Communities by Design's 10 Principles for Livable Communities

สรุปความคิดเห็น

แนวคิดของชุมชนเมืองน่าอยู่ ถือเป็นหลักการทางรายละเอียดของการออกแบบชุมชนเมือง ที่สอดคล้องกับแนวคิดของการวางผังเมืองยุคใหม่ตามแบบฉบับของ “แนวคิดของการเติบโตอย่างชาญฉลาด” (Smart Growth) ภายใต้เครือข่ายของ สมาคมวางแผนพัฒนาเมืองแห่งสหรัฐอเมริกา (American Planning Association-APA) และ U.S. Environmental Protection Agency (EPA) ซึ่งเป็นแนวคิดหลักใหญ่ของการพัฒนาเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเชื่อมโยงเป็นภาคีเครือข่ายกับกลุ่มสถาปนิกที่มีใจรักเมือง ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกันเพื่อให้ชุมชนน่าอยู่และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่แนวทางของเมืองยั่งยืนในอนาคต จากแนวทางดังกล่าว แนวโน้มในอนาคตอันใกล้วิชาชีพสถาปนิกจึงไม่ใช่เฉพาะแค่การออกแบบอาคาร แต่ควรใส่ใจรายละเอียดของการออกแบบที่ส่งผลกระทบต่อบริบทชุมชนเมืองมากขึ้น และควรเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการออกแบบระบบความสัมพันธ์ของชุมชน, ผู้คนและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะนำไปสู่วิสัยทัศน์ของชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป